

schakelNIEUWS

48

NIEUWSBRIEF - WELZIJNSSCHAKELS VZW - JAARGANG 11 - VERSCHIJNT DRIEMAANDELIJKS - P209822 - DECEMBER JANUARI FEBRUARI 2012/2013

welzijnsschakels

ELKE SCHAKEL TELT

EEN WENS VOOR 2013!

Bestaanszekerheid, dat wensen we iedereen toe.

Bestaanszekerheid, ook voor ouderen die meer dan anderen onderhevig zijn aan de spelingen van het lot: vereenzaming, ziekte, verlies van een partner...

Bestaanszekerheid, dat is zeker zijn van een inkomen, een woning en verzorging. Maar misschien nog het meest: de zekerheid dat velen solidair zullen zijn.

Inleiding

Er komt weer een nieuw jaar aan. En meestal gaat dat gepaard met feest: mooie wensen, warme gezelligheid, leuke attenties... Een nieuw jaar betekent ook dat we zelf een jaartje ouder worden. Dat jaartje extra nemen we erbij en stilaan schuiven we op van een veertiger naar een vijftiger, medioren worden senioren, gepensioneerden zeventigplussers. Elke dag worden we een beetje ouder, elk jaar blazen we een kaarsje meer uit.

Ook mensen in armoede ontsnappen niet aan hun verjaardag. Maar hun feest heeft vaak een bittere nasmaak want armoede verjaart niet. Wie in armoede leeft, vecht dagelijks om de eindjes aan elkaar te knopen, vaak vele jaren lang. Op hogere leeftijd uit de armoede geraken, is nog zoveel moeilijker.

wordt getroffen door armoede. Gemiste kansen op de arbeidsmarkt, ziekte, faillissement of een echtscheiding kunnen mensen de armoede in duwen. En een leven in armoede is altijd een leven met minder...

Ieder mens vindt bij het ouder worden drempels en uitdagingen op zijn weg, maar Welzijnszorg wil laten zien hoezeer die moeilijkheden bij ouderen in armoede worden versterkt. Als er boven op de eenzaamheid ook een gebrek is aan materiële en menselijke mogelijkheden om een zinvol leven te leiden tot het einde toe, wordt het leven voor velen uitzichtloos.

In de nieuwe campagne gaat Welzijnszorg, samen met de Welzijnsschakels en Okra, de uitdaging aan om elke oudere te laten genieten van een warme oude dag zodat ook hun verjaardag een feest kan zijn.

In België leven ongeveer 2.500.000 zestigplussers. Omdat we steeds langer leven, neemt het aantal jaarlijks toe. De groep ouderen is niet alleen divers, maar bovendien zeer kwetsbaar. Het risico op een leven in armoede ligt bij ouderen veel hoger dan bij de rest van de bevolking en de gevolgen op latere leeftijd zijn dramatisch. Eén op vijf ouderen

KALMTHOUT

Tussen de soep en de pasta

Het is stil in de Kempen, maar niet op die zonnige woensdagmorgen bij Tuur. Daar komen we in een spraakwaterval terecht met de twee Maria's, Hilda en Josepha, wijze dames van boven de 80. En verder zijn er Tuur, Gaby, Fons en Rob van de Welzijnsschakel, Gilbert en Lea vanuit de Welzijnsraad en Amanda van de Dienst Welzijn. Iedereen cumuleert wel wat engagements en zit ook in de Welzijnsraad of in Ziekenzorg of de parochie. Een aantal mensen rond de tafel is bovendien actief in de werkgroep Participatie en Armoede binnen de Welzijnsraad.

Vandaag ligt de focus van ons gesprek op ouderen in armoede. Onze wijze dames zijn dan ook de belangrijkste gasten. Ze kennen elkaar van de ontmoetingsmomenten die Welzijnschakels Kalmthout tweemaal per maand organiseert, één keer bij een kom soep, één keer bij een bord pasta.

Kalmthout is een welvarende gemeente en dat maakt armoede bijna tot een taboe, bij de beleidsmakers, bij de inwoners, maar ook bij mensen in armoede. Mede dankzij het baanbrekend werk van de Welzijnsraad wordt armoede stilaan bespreekbaar. Kalmthout heeft vijf dorpskernen. Een groot probleem is dat diensten en voorzieningen wegtrekken uit de buitenkernen. Zo is er in Achterbroek, waar Hilda woont, geen bakker of slager meer. Die realiteit brengt ons al direct bij een eerste probleem.

Je moet er geraken...

De belbus is goedkoop, slechts 50 cent, maar je moet het systeem wel kennen én je moet mobiel genoeg zijn om tot bij een halte te komen. Er zijn een aantal mensen, ook binnen de Welzijnsschakel, die zelf vervoer organiseren en er is een goedwerkende Minder Mobielen Centrale. Hilda is voor al haar verplaatsingen afhankelijk van haar kinderen of van vrijwilligers. Josepha en Maria hebben allebei een autootje. Duur, maar noodzakelijk om niet in een sociaal isolement terecht te komen. Rob vertelt het verhaal van een vrouw die voor een behandeling, die maar enkele minuten duurt, naar het ziekenhuis moet. Als Rob haar brengt, is ze in drie kwartier heen en terug. Met het openbaar vervoer is ze meer dan een halve dag onderweg.

Waar heb ik recht op?

Maria wil graag haar badkamer laten aanpassen. Ze denkt dat ze daarvoor wel bij haar ziekenfonds terecht kan, maar zeker weet ze het niet. De andere Maria heeft gehoord dat de gemeente een soort premie zou voorzien voor senioren, maar ze weet er het fijne niet van. Amanda verwijst naar het Digitaal Sociaal Huis. Een zeer goed uitgebouwde website waarop je alle informatie vindt over diensten, premies enzovoort. Alleen zijn oudere mensen meestal niet vertrouwd met digitale informatie.

Kunnen meetellen en meedoen in de samenleving.

Maria vertelt ons dat ze niemand ziet. Daarom gaat ze ook zo graag naar de soep- of de pastamomenten. Maria Twee is nog mobiel en heeft haar eigen autootje. Dat geeft haar de kans om een terrasje te doen of een pannenkoek te gaan eten. Het is geen evidente uitgave, maar het loont ruimschoots de moeite om de eenzaamheid te breken. Er is een dienstencentrum in de gemeente, maar daar gaat ze niet graag naartoe. Het is er ongezellig, er is niets te zien en je kunt er moeilijk parkeren. Josepha vindt het een ernstig probleem dat zo veel mensen en organisaties aan armoede willen werken en toch niet tot samenwerking komen. Het is te veel van hetzelfde en het komt enkel terecht bij wie zich laat horen. Wie zich niet kan/wil laten horen, wordt aan zijn lot overgelaten en dat creëert veel verdoken armoede. En verdoken armoede is net een van de grote problemen in de gemeente. Rob vertelt het verhaal van een koppel dat al zeven maanden niet meer buiten was geweest, waardoor niemand wist dat ze het zeer moeilijk hadden. Mensen in armoede sluiten zich af van de samenleving. Sommigen zijn wel lid van een socio-culturele vereniging maar omdat de activiteiten vaak niet aangepast of te duur zijn, blijft hun deelname aan het socio-culturele leven zeer beperkt.

Een eigen huis...

Woonzekerheid is een blijvende zorg voor ouderen. Je huis wordt oud samen met jou, zegt Maria. Er komen kosten aan die je niet altijd kunt dragen. Er zijn veel premies om je huis te laten aanpassen maar je moet alles vooraf betalen. Hilda heeft haar huis wel laten aanpassen, met dank aan haar zoon die alle premies heeft uitgezocht en de papieren in orde heeft gebracht. Maar het kost haar wel al haar spaargeld. Tegenwoordig wordt kangoeroewonen sterk gepromoot, maar Josepha heeft er niet zulke goede ervaringen mee. Josepha woont in een gebouw met 14 appartementen waarvan 4 voor senioren. In vele jonge gezinnen werken beide partners, dus zijn ze ook weinig beschikbaar als er hulp nodig is. Het is voor oudere mensen ook niet evident om mensen die je niet kent in je leven toe te laten. Ze merkt op dat de bouwheren weinig rekening hebben gehouden met de woonrealiteit van mensen. Er is bijvoorbeeld zeer weinig bergruimte, waardoor je de indruk

krijgt dat de rommel zich in en rond het gebouw opstapelt. Er worden nieuwe wijken gecreëerd, maar geen gemeenschappen. Bij alles wat wordt georganiseerd, worden de reële noden van mensen te weinig als uitgangspunt genomen. En verder leeft bij alle ouderen de angst voor het moment waarop zelfstandig wonen niet meer kan. Een woonzorgcentrum is vaak te duur.

Zorgen om zorg.

Gezondheidszorgen zouden een pak goedkoper zijn wanneer mensen meer generische geneesmiddelen zouden gebruiken, zegt Tuur. Hij merkt daarbij op dat de vraag naar generische geneesmiddelen veel groter is bij de middenklasse. Mensen in armoede durven blijkbaar die stap niet te zetten of ze weten niet dat die middelen bestaan. Mensen durven ook hun medicatiegebruik niet in vraag te stellen bij de dokter. Het is belangrijk om af en toe te vragen of je bepaalde medicijnen nog wel echt nodig hebt. Dat kan je heel wat euro's besparen. Maar het feit dat het dichtstbijzijnde ziekenhuis zo moeilijk bereikbaar is met het openbaar vervoer wordt toch als het grootste probleem ervaren.

De vier dames wonen zelfstandig en dan is zorgen voor jezelf heel belangrijk. Daarom maken ze gebruik van poets hulp, vooral via het OCMW dat een goed uitgebouwde poetsdienst heeft. Maar poets hulp kost geld en dat betekent dat je soms minder uren vraagt dan je eigenlijk nodig hebt. Koken doen ze nog zelf, omdat ze het graag doen, maar ook omdat ze de maaltijden in het dienstencentrum te duur vinden. Met een attest betaal je minder, maar... dat ziet iedereen.

Eten is duur. Lea brengt mensen naar de Sociale Kruidenier in Essen. Met een attest van het OCMW kunnen mensen daar goedkoop basisproducten kopen.

Keuzes maken.

We hebben het niet over geld gehad, wel over het feit dat leven van een klein pensioen/inkomen je dwingt om keuzes te maken. Heel vaak worden die keuzes niet gerespecteerd door de omgeving. Josepha heeft een auto, en ze heeft dikwijls het gevoel dat ze zich daarvoor moet verantwoorden. Daar heeft ze helemaal geen zin in, ze wil haar eigen keuzes maken. Al te veel permitteren mensen het zich om te oordelen en hun eigen keuzes op te dringen aan mensen in armoede.

Lot

Op de koffie in Lot.

Na tien minuutjes treinen vanuit Brussel kom ik aan in Lot, gelegen langsheen de spoorweg Brussel-Bergen-Parijs, het Kanaal Charleroi-Brussel en de westelijke ring om Brussel. Het is een grijze dag, en als ik van de trein stap, overvalt mij een troosteloos gevoel. Een leeg fabrieksgebouw, grijze straten. Vijf minuten wandelen en ik sta voor de deur van Babelot, het lokaal van Welzijnsschakel Lot. Hier word ik warm onthaald door Mieke die mij rondleidt in de onthaal- en koffieruimte waar ook hun tweedehandswinkel en de Oxfam-wereldwinkel ondergebracht zijn. Het is een fijn lokaal, maar Babelot moet het wel delen met andere verenigingen. De nood aan een eigen lokaal neemt toe. Drie halve dagen per week is Babelot open en kunnen mensen snuisteren in het tweedehands- en wereldwinkel aanbod. De eerste woensdag van de maand is er koffie en taart, de derde woensdag is er bingo. Ik hoop een kopje koffie te kunnen drinken met enkele vaste klanten en van hen te horen hoe zij het leven in Lot ervaren en waarom ze naar Babelot komen. Het delen van hun lokaal is deze woensdag wel heel concreet. In een zaaltje achteraan is er een koffietafel. Er is onverwacht bezoek uit Ecuador en er lopen mensen binnen en buiten in de tweedehandswinkel.

Ik waag toch een poging en zet me aan tafel bij enkele dames op leeftijd. Het is nog altijd goed leven in Lot, maar dat verandert. Er is de afgelopen jaren duidelijk weinig geïnvesteerd in het onderhoud van de wegen, en dan vooral van de stoepen. Dat maakt wandelen zeer moeilijk. 'Vroeger was ik op 5 minuten in Babelot, nu ben ik minder goed te been en doe ik er zeker een kwartier over. Ik ben zo bang om te vallen.' De slechte staat van de openbare ruimte en het wonen in een geïndustrialiseerde ge-

Als ik het voor het zeggen had...

- dan haalde ik één keer per maand alle senioren op voor een gezellige namiddag met een kop koffie en een stuk taart.
- dan zorgde ik voor woonzekerheid voor alle mensen in armoede.
- dan zorgde ik voor een betere bereikbaarheid van het ziekenhuis.
- dan probeerde ik de angst weg te nemen bij mensen in armoede, door armoede bespreekbaar te maken en hen te laten voelen dat ze er ook bij horen.

meente heeft ook zijn invloed op de leefomgeving. 'De hele dag door daverd het hele huis van de vrachtwagens die passeren, dat is echt niet aangenaam.' Het creëert ook een soort gelatenheid. 'Niemand veegt zijn stoep nog, waarom zou ik het dan wel doen?' Of ze dat al eens hebben aangeklaagd bij de gemeente? Ja, maar blijkbaar is hun straat een provinciale weg.

En ook hier hoor ik het verhaal van het centrum dat de buitengebieden en afgelegen wijken in de steek laat. 'Hier woont "het sjiek volk" niet. Weet ge wat ze hier doen? Tweehonderd sociale woningen bouwen, en in de andere deelgemeenten geen.'

Dat alles voedt een soort van onveiligheidsgevoel, misschien is verlatenheid een correctere omschrijving.

Of mobiliteit dan ook geen probleem is? Neen, helemaal niet. Ze kunnen allemaal voor hun voordeel de bus nemen rechtstreeks naar het ziekenhuis, het gemeentehuis, de markt... Dat loopt gesmeerd. Alleen hebben ze gehoord dat ze vanaf 2013 niet meer gratis met de bus mee kunnen. Dat zou wel een probleem kunnen worden. En verder vind je alles nog in de buurt: de bakker, de slager, de apotheker... Dat maakt het leven eenvoudiger. Recent werd er een huisartsenwachtpost geopend, dat is toch wel een hele vooruitgang. De dames nemen geen deel aan het georganiseerde verenigingsleven maar ze genieten van de gezellige momenten in Babelot en van hun kopje koffie op de markt in Halle. Ze zien wel dat hun groep in Babelot kleiner wordt. Mensen overlijden, of ze verhuizen naar een woonzorgcentrum, ze zijn niet meer goed te been en geraken er niet. Ondertussen wordt ons lekkere, zelfgebakken taart voorgeschoteld en doen we precies waar de dames voor gekomen zijn: babbelen en genieten.

Teken voor een warme oude dag!

Welzijnsschakels en de campagnepartners stelden vier beleids-eisen op zodat ook ouderen in armoede op een menswaardige wijze hun leven kunnen verder zetten. We kregen al steun vanuit verschillende hoeken. Maar ook jij kunt onze eisen ondersteunen door een symbolisch kaarsje aan te steken. Met dit kaarsje geef je immers een signaal van protest aan de betrokken beleidsmakers.

Verzamel zoveel mogelijk kaarsjes!

Maak hiervoor gebruik van het petitie-model 'Armoede verjaart niet', dat bestaat uit een affiche en bijhorende kaarsjes-stickers waarop mensen hun naam kunnen schrijven. Met dit model kun je 30 handtekeningen verzamelen.

Geef het aantal verzamelde kaarsjes in op www.armoedeverjaartniet.be of stuur je affiche(s) terug naar Welzijnsschakels. Alles is goed, zolang je ons je resultaten bezorgt voor 14/01/2013.

Ook digitaal een kaarsje branden kan via www.armoedeverjaartniet.be.

TEKSTEN

Marja Hermans, Wzs Babelot,
Wzs Kalmthout

VORMGEVING

Grafische studio Welzijnsschakels

FOTO'S

Medewerkers Wzs,
Layla Aerts

DRUKWERK

Drukkerij Druk-In-De-Weer

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Diederik Janssens
Welzijnsschakels vzw
Huidevettersstraat 165
1000 Brussel

WELZIJNSSCHAKELS VZW

Huidevettersstraat 165
T 02 502 55 75
F 02 502 58 09
info@welzijnsschakels.be
www.welzijnsschakels.be

welzijnsschakels

ELKE SCHAKEL TELT